

Pártélet

A pártoktatás módszertani kérdései

Irtta: dr. Szabó Tibor

I.

AHHOZ, HOGY A PÁRT-OKTATÁSBAN részesülők elsajátítsák a marxista-leninista elmélet lényegét, megismerjék a gyakorlati alkalmazását, a foglalkozások levezetéséhez megfelelő módszertani felkészültség szükséges. A személynapi foglalkozások legfontosabb módszertani formái: megbeszélés (vita), mint a foglalkozás alapformája; a propagandista előadása és a hallgatók önálló munkájával kapcsolatos egyéni és csoportos konzultációk.

A politikai oktatás szervezési, tartalmi és módszertani kérdései összefüggnek, egymásra hatnak, így nehéz különváltan tárgyalni, kiragadni egyetlen kérdést. Így nyilvánvaló, hogy az oktatás tartalmi része (anyaga) mellett fontosak a szervezési problémák: az oktatás helyének, idejének jó megválasztása, útmutatók beszerzése és terjesztése, vizuális kiállítások, szemléltető eszközök (például térkép) beszerzése, példák, gyakorlati vonatkozások gyűjtése, tanulópárók és csoportok szervezése, elméleti tanácsadás, irodalomkutatás, stb.

Az is nyilvánvaló, hogy nincs olyan „egyetlen” módszer, amely valamennyi oktatási formában, üzemi és hivatali pártszervezetben folyó személynapi oktatásra alkalmas lenne. Nincs olyan módszer, amelyet változatlanul jó eredménnyel lehetne alkalmazni a különböző témakörökből tartott személynapi oktatásokon. Mégis, a személynapi oktatásra való felkészülésnek vannak általános, alapvető szabályai. Mégis minden személynapi oktatónak figyelni kell a saját csoportjával kapcsolatos nevelési és elméleti problémákra.

EZÉRT SZÜKSÉGES minden személynapi oktatónak — még a legjobb elméleti felkészültség és gyakorlat mellett is — állandóan foglalkozni a módszer kérdésével, ösztönözni a gyakorlat helyett a módszereket tudatosan alkalmazni.

Beszéljünk mindennek magáról a propagandistáról, hiszen az oktatás eredménye nagymértékben a személynapi munkától függ. Ha a pártszervezet egy párttagot propagandistának bíz meg, ez a bizalom jele. Csak az a propagandista végezhet jó oktatást,

nevelőmunkát, aki példát mutat a termelésben, a tanulásban, magánéletében és közösségi életében egyaránt. A vezető emberi magatartásából, tudásából fakadó igazi tekintély adja munkája eredményességének alapját az oktatás-nevelés területén. Politikai felkészültsége és általános műveltsége az a forrás, melyből a hallgatóság valóban meríthet. Természetesen, felállítva azt a követelményt, hogy a kommunista, de kivált a propagandista állandóan tovább képezi magát, ez nem jelenti azt, hogy ez a követelmény jelen körülmények között abszolút érvényű. A követelmény a személynapi csoport viszonylatában merül fel. A propagandistának politikailag feltétlenül a legfeljebbnek kell lennie, az általános műveltség viszonylatában a személynapi átlag fölé kell emelkednie.

Igen fontos a propagandista gyakorlata is. Ez adja meg biztos irányítást, a hallgatók aktivitásának biztosítását, a gátlások feloldásának készségét, elhalmozás esetén a kiinduló kérdésre való helyes visszavezetést, helytelen politikai vélemények kiindulópontjának megállapítását és helyes megmagyarázását, lezárását.

Egyénisége legyen harcos, lelkes, ugyanakkor megfontolt, így elkerülhető a személynapi oktatás felmerülő hibái: az indokolatlan sértések, leborongások, a lendület folytonos lecsúszása, a tárgytól messze elhalmozás, dogmatizmus, pletykázás, szólamosság, Modorába emelgetett derű, hangulat (nem „iskolai” kikérdezés), ügyeskedésből folyó valódi és kiható lelkesség, bátorító vagy elnéző mosoly, esetleg humor is vegyülhet. Ugyanakkor hibásan cselekszik az a propagandista, aki úgy akarja a látogatottságot fokozni, hogy ott az elvtelen „családiasság”, a minden iránti „megértés” és a kölcsönös udvarlás szellemét honosítja meg. Ez az öntudatosabb elvtársakat nem fogja megnyerni, a fejletlenebbek magatartására pedig rombolóan hat; az ilyen iskola a pártnak nem hasznos, hanem káros.

Sztálin elvtárs arra tanít, hogy nem dédelgetni kell a kádereket és hibáikat takargatni, hanem bátran feltárni előttük, mert ez megőrzi őket későbbi, még nagyobb hibák elkövetésétől.

A SZEMINÁRIUMOK másik fontos tényezője a hallgatók összetétele: politikai tájékozottsága, általános műveltsége, előkészületi módja. Az oktatás módszere mind ezekről függ. Így az elméleti kérdések elmélyítése függ a hallgatók meglévő ismereteitől, a példák és a szemléltető eszközök függnek általános műveltségétől, a vita élénksége és az összefoglalások, kioldások színvonalától függ beszédképességüktől. Igen fontos kérdés jegyzetelési készségük is, mely befolyásolja az előadás ütemét. Fontos figyelembe venni a frásstempójukat, rövidítési és tömörítési készségüket, sőt ezekre tudatosan neveljük is a hallgatókat. Természetesen legfontosabb tényező a hallgatók előkészületi módja és mértéke.

A pártoktatás módszertani tényezői közül a következőkkel foglalkozunk: 1. egyéni tanulás, 2. vázlatkészítés, 3. előadás, 4. személynapi megbeszélés, 5. konzultáció, 6. kioldások, munkafüzetek, 6 helyi anyag, szemléltetés.

(A cikk II. részében az egyéni tanulás kérdéseivel foglalkozik a szerző. A szerk.)

(Folytatjuk.)

A marxizmus-leninizmus egyetemi oktatásának országos értekezlete

Kedden megkezdődött az Oktatásiügyi Minisztériumban a marxizmus-leninizmus egyetemi oktatásának kétnapos országos értekezlete. Az értekezleten megvitatják a marxizmus-leninizmus egyetemi oktatásának kérdéseit, pártunk Központi Vezetőségének az egyetemeken tanulóknak és politikai helyetteseknek a továbbképzéséről szóló határozatait végrehajtásának kérdését.

Az értekezlet első napján a párttörténet-oktatóknak Mó-

A SZKP XX. kongresszusára készül, amelynek összehívását 1956. február 14-re tűzték ki. A pártkongresszus összehívásának híre mind politikai és természetesen nagy fellendülést idézett elő a szovjet országban. A kongresszus tiszteletére országos verseny bontakozott ki.

A Szovjetunió Kommunista Pártja XX. kongresszusának az lesz a feladata, hogy megszervezze a szovjet nép hatalmas alkotó tevékenységének eredményeit, amelyeket a XIX. kongresszus óta eltelt időszakban ért el, irányelveket adjon a hatodik ötéves tervhez, kitűzze a további harci programot a Szovjetunió munkásosztálya, kolhozparasztsága, dolgozó értelmisége elé, hogy új sikereket érjen el a kommunizmus építésében.

A Kommunista Párt, szorosra tömörítve Központi Bizottsága köré, az egész népet támogatásról és szeretetről övezve, egységbe forrva készül fel a kongresszusára. A pártkongresszus előkészületei a párt és a nép egységének nagy erejéről tanuskodnak, bizonyosságot tesznek arról, hogy a pártot egyre erősebb kapcsolatok fűzik a dolgozó tömegéhez.

A szovjet ország győzelemről győzelemre halad. A szovjet emberek kiemelkedő eredményeket értek el a szocialista gazdaság, kultúra és tudomány fejlesztésében. Az ötödik ötéves tervet határidő előtt, négy év és négy hónap alatt teljesítették. A Szovjetunióban az ipari termelés

1955-ben több mint háromszorosa volt az 1940. évinek.

A szovjet nép, felfegyverkezve Marx—Engels—Lenin—Sztálin minden győzelmeskedő tanításával, sikeresen valószínűsíti a kommunizmus felépítésének tervét.

A szovjet emberek jogos büszkeséggel fogadják a kuzbisevi, kakovkai, a gorkij és a többi erőmű — a hidroenergetika gigantikus alkotásai dolgozóinak eredményeiről szóló közleményeket. A szovjet hatalom éveiben az országban felépítettek és üzembehelyeztek több mint 300 nagy és közepes kapacitású villanyerőművet, köztük 90 vízierőművet. Csúpán az ötödik ötéves tervben 84 százalékkal emelkedett a villamosenergia-termelés. Már áramot ad a gorkij, a kakovkai, a kuzbisevi új vízierőmű. Hatalmas erőmű épül az Angarán, Irkutsk mellett, Bratszk, az ősi szibériai város közelében, az Angarán megkezdte egy második nagytelepítőképességű erőmű építését. A villamosenergia-termelés tekintetében a Szovjetunió a második helyen áll a világon.

Es vajon kevésbé jelentős sikereket ér el a szovjet nép az ipar egyéb területein, a mezőgazdaságban, a tudományban, a kultúra fejlesztésében?

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 38. évfordulója alkalmából mondott beszédében Kaganovics elvtárs rámutatott arra, hogyan hajtják végre a szovjet emberek a párt vezetésével a lenini céltűzéseket. Az előadásban felhozott számok az ország gazdaságában, a nép életében végbejövő hatalmas változásokról beszélnek. 1955-ben villamosenergiaiból — egy nap alatt, nyersvasból — másfél nap alatt, szénből — nyolc nap alatt, olajból — 26 nap alatt, kukoriból — hét nap alatt állították össze azt a mennyiséget, amennyit 1920-ban egy év alatt termeltek.

1955-ben az ipari termelés színvonalát 1950-hez képest 184 százalék, 1940-hez képest 318 százalék volt. A munka termelékenysége az iparban 1955-ben a kétszeresére emelkedett 1940-hez viszonyítva.

Bármily nagyok legyenek is azonban a sikerek, a párt arra tanítja a szovjet

embereket, hogy sohasem álljanak meg az elért eredményeknél, mindig tekintsenek előre. Erről beszélnek a párt Központi Bizottsága júliusi teljes ülésének anyagai. A teljes ülésnek Bulgaryin elvtárs beszámolója alapján elfogadott határozata mélyrehatóan elemelte a szovjet ipar helyzetét, feltárta azokat a hibákat, amelyek gátolták előrehaladásában, komoly intézkedéseket dolgoztak ki az ipar munkájának megújítására.

A szovjet ipar fejlődésében a legfontosabb a műszaki haladás biztosítása, a termelés és a munka jobb megszervezése. A szovjet emberek csak akkor érhetik el a munkának a kapitalizmushoz viszonyított magasabb termelékenységét — amely a kommunizmus győzelméhez elengedhetetlenül szükséges —, ha minél gyorsabban és minél szélesebb körben honosítják meg a Szovjetunió és a világ tudományának és technikájának legújabb eredményeit.

A munka termelékenysége szakadatlan növekedésének óriási jelentősége van a szocialista ipar további fejlesztésében. A XX. kongresszus tiszteletére indított szocialista verseny nagy lendülete azt bizonyítja, hogy a dolgozók igyekeznek minél gyorsabban megvalósítani a júliusi teljes ülés határozatait.

A mezőgazdaság dolgozóit szintén új sikerekkel fogadják a XX. pártkongresszust. A párt az utóbbi évek során több ízben behatón megvitatta a mezőgazdaság fejlesztésének kérdéseit. A Központi Bizottság teljes ülésén Hruscsov elvtárs beszámolója alapján megvitatott a mezőgazdaságban mutakkozó hibákat és intézkedéseket tettek a mezőgazdaság fellendítése érdekében. A Szovjetunió vetésterülete 1950-hez viszonyítva 27 százalékkal emelkedett. Csúpán szűzföldekből több mint 30 millió hektárt vettek művelés alá. Egy év alatt többszörösére növekedett például egy olyan bőséges hozó növény, mint a kukorica vetésterülete. Az idén — több keleti vidék kedvezőtlen éghajlatai viszonyai ellenére — az egész országban jóval magasabb termést értek el, mint tavaly.

A Kommunista Párt bel-

politikai téren abban látja főfeladatát, hogy biztosítsa a szocialista hazai ipar, mezőgazdaság, kultúrájának és tudományának további felvirágzását, fokozza a dolgozók jólétét. A párt erősíti és fejleszti a szovjet államot — a kommunizmus felépítésének és a szocializmus vívmányai megvédésének legfőbb fegyverét, még jobban megszilárdítja a szovjet társadalom alapját — a munkásosztály és a parasztság szövetségét, a szovjet ország népei közötti testvéri barátságot, arra törekszik, hogy mind jobban kibontakoztassa a nép alkotó kezdeményezését.

A nemzetközi kapcsolatok terén a párt a béke megőrzésének és megszilárdításának, a nemzetközi feszültség eloszlásának, a világ valamennyi országával való békés együttműködés és a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésének tántoríthatatlan politikáját folytatja.

A szovjet emberek forrón szeretik és tisztelik Kommunista Pártjukat, mindenben követik szavát. A szovjet emberek történelmi tapasztalataikon győződtek meg a párt nagy és nemes céljainak helyességéről és elszakíthatatlanságáról összekapcsolták a sorsukat a párttal, mert az az út, amelyen a párt halad — a nép boldogságáért, az egész emberiség jobb jövőjéért vállalt példátlan munka és harc útja.

NAGY CSALÁDUNK EMLÉKEI...

Kiállítás nyílt a napokban a Tudományegyetemen. Rendezője a Marxizmus—Leninizmus Tanszék. Anyaga a magyar munkásmozgalom története.

A látogatók általános véleménye szerint a kiállítás igen érdekes és tanulságos. Az alábbi sorokban a kiállításon szerzett néhány benyomást igyekszem papírra vetni.

1895 márciusában a vásárhelyi szegény nép híres vezetője, Szántó Kovács János arra a kérdésre, hogy mi nyújtott neki reményt a dolgozók jobb életért vívott harcában, a Szegedi Királyi Törvényszéknek ezt válaszolta: „Ha egy öreg ember kimegy a szőlőbe és az úton talál egy diót, felveszi és valahol elülteti. Jól tudja, hogy ő annak a gyümölcsét nem fogja élvezni, hanem a jövő nemzedék. Úgy vagyok én is. Tudom, hogy azt, amiért küzdök, én nem fogom elérni, de egy fát akarok ültetni, amely a jövőnek hajtja a gyümölcsét.”

Szántó Kovács szavai híressé váltak az egész országban. Emlékszem, nekem a Nagyanyám még kisgyermekkoromban mesélte. Mikor később megkérdeztem tőle, honnan ismeri, azt felelte, hogy már nagyon régen hallotta valakitől.

A nép csak azt jegyzi meg, azt adja tovább, amit szépnek, jónak tart, amivel együtt érez. A diófáról szóló példa is azért terjedt el rövid idő alatt szinte az országban, mert minden szegényembernek az volt a reménye, ami Szántó Kovácsnak.

Abban reménykedett, hogy ha ő nem is, de legalább a fia, az unokája élvezni fogja majd az elültetett fa termését, a nehéz küzdelmes harcok gyümölcsét — a szabad életet.

Ha végignézzük a kiállításon, szinte csodálkozunk, mennyire valóra váltak Szántó Kovács — a nép szava. Az első képek a magvetőket mutatják. Frankel Leó, Farkas Károly és a többiek után ott látjuk a vásárhelyi városkát ostromló agrárproletárok hadseregét. A további dokumentumok a nemzetközi forradalmi mozgalom friss magyarországi hajításának erősödését bizonyítják. Sztrájkok, tüntetések. A „vörös péntek”, a „vörvörös csütörtökök”, képei, az 1913-as forradalmi események, és 1919. március 21, a magyar munkásmozgalom fiatal fája először borul virágba. Hosszú gyötrelmes tél következik. 1945-ben újra beköszönt a tavasz. S e második tavasz után a „diófő” meghozza végre az első termést.

A gyümölcsöt élvező jövő nemzedék képviselői mely tisztelettel állnak meg az első magvetők kissé már homályos, kezdetleges technikával készült fényképei előtt.

Gyakran találkozhatunk olyan véleményekkel, hogy a forradalom híveinek körében is, hogy a forradalom nem épít, csak rombol. Azt gondolják, először jön a forradalom, mely elpusztítja a régit, és az új gazdaság, az új társadalom építése azután kezdődik, amikor már vége a forradalomnak. Nem veszi észre, hogy a régi pusztulásával, eltűnésével egy időben azonnal megkezdődik az új születése, erősödése. Nem látjuk, hogy minden igazi forradalom létrejöttének első pillanatától kezdve épít is, sőt elsősorban épít.

Nagy érdeme a kiállításnak, hogy a magyar Tanácsköztársaság történetét bemutatja részre igen meggyőzően és szemléletesen mutatja ezt az igaz-

ságot. A forradalmi háború dicső emlékeivel egykorban a békés alkotómunka számos dokumentuma is látható: A Tanácsköztársaság alkotmány, szocializációs, munkásvédelmi és egyéb rendeletek, plakát, amely a termelésre buzdít, fényképfelvétel a munkások életéről, a munkások utazó proletárgármekekről, a marxizmus klasszikusainak fordításai, és sorolhatnánk még tovább. Az első magyar kommun rövid 133 napjával foglalkozó néhány kiállítási tábla is híven tükrözi tehát az első magyar proletárforradalom építő jellegét.

1935 tavaszán egy ismert szocialdemokrata vezér parlamenti felszólalásában többek között azt bizonygatta, hogy az „ügynevezett kommunista összeesküvés” leleplezése végén rendszert kiderül, hogy nem volt másról szó, minthogy egy-két fiatalember szerzett valahol egy sokszorosított kézikönyvet, és azon egyaránt olvashatatlanná rópiratot gyártott... s így a kommunizmus — nemlétező veszedelem”.

Akaratlanul is eszembe jutott ez a kijelentés, amikor végignéztam a kiállítást. A magyar munkásmozgalom erejét bizonyítja, hogy ez az aránylag rövid kiállítás is teljesen meggyőzően cáfolja a fenti idézetet. Az egyik kiállítási tábla például az 1930 szeptember elsejei többes tüntetés képeit mutatja be. Felborított, égő teherautó. Hatalmas tüntető tömeg. Az 1930 szeptember elsejei megmozdulásokat (térkép mutatja a helyszíneket, ahol ezen a napon megmozdult a dolgozó nép) országsszerte a kommunisták vezették. Mássalgyütt társultak hozzá a több mint száz város, illetve község, ahol a Magyarországi Szocialista Munkáspárti szervezetek, vagy megbízottai dolgoztak. Az MSZMP a Kommunista Magyarországi Pártjának legális

szervezete volt. Legtöbb vezetője az illegális kommunista párt tagjai közül került ki. Tudták ezt a szocialdemokrata vezérek is. Ezért követelték horthyektől a párt betiltását, amint arról egy kiállított rendőrségi jelentés is tanuskodik.

A kommunisták erejét, befolyását persze a kiállításon is megismerhetjük a dokumentumok alapján. Mindezekből kitűnik, hogy a kommunista munkáját néhány éretlen fiatalember eredménytelen rópiratgyártási kísérletének feltüntetni nem egyszerűen tudatlanság, hanem tudatos rágalmazás a kommunista párt ellen.

A kiállítás utolsó része már új életünkről ad számot. Megfigyeltem néhány látogatót. A felszabadulás előtti dokumentumokat mindnyájuk komoly, sőt komor arccal nézték. Az 1945 utániakat mosolyogva. A földosztásra, az első szabad választásra, az első felejtethetetlen hangulattal tömeggyűlésekre emlékeztek a képek. A kiállított dokumentumok között felfedeztünk egy-egy jóismert plakátot, fényképet, az ismerős hídak, gyárak, házak újjaépítéséről.

Meghit, emberi szokás, hogy megőrizzzük, összegyűjtjük emlékeinket. Az emlékek nem egyformák. Egyesekre jól esik gondolni, kellemesek, mások fájdalmasak. Mégis kell az emlékezés. Ha végiglapozgatunk egy-egy családi albumon, lehet, hogy megkönnyezünk elhunyt szeretteink képét, de mindenképpen érezzük a családhoz tartozás, a családi közösség felemelő érzését.

Ezért nemcsak szép, de rendkívül hasznos is végigtekinteni a mi nagy családjaink, a magyar dolgozók harcos családjának emlékei, a magyar munkásmozgalom néhány történelmi dokumentumát.

Szebenyi Péter tanársegéd